

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Факультет суспільних наук
Кафедра філософії**

**Навчально-методична серія
«КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ»
№ 2**

Юрій Ходанич

**ПОСТМОДЕРНІ КОНЦЕПЦІЇ ЛЮДИНИ І
СОЦІУМУ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
(для студентів другого (магістерського) рівня за спеціальністю
033 «Філософія»)**

Ужгород – 2020

УДК 101

Ходанич Ю. Постмодерні концепції людини і соціуму: навчально-методичні рекомендації (для студентів другого (магістерського) рівня за спеціальністю 033 «Філософія ») / Юрій Ходанич; Навчально-методична серія «КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ» / № 2; [Ужгород. нац. ун-т; Ф-т сусп. наук; каф. філософії]. – Ужгород ДВНЗ «УжНУ», 2020. – 39 с.

Розробники:

Ходанич Юрій Михайлович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії факультету суспільних наук УжНУ.

Рецензенти:

Хоменко Тетяна Іванівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії факультету суспільних наук УжНУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №1 від 24.09. 2020 року.

Схвалено методичною комісією факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № ... від ... 2020 року.

Навчально-методична серія «КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ» / № 2

(створена рішенням кафедри філософії факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 1 від 24 вересня 2020 року)

© Юрій Ходанич, 2020

© Навчально-методична серія «Кафедра філософії»

ЗМІСТ

1. Вступ до навчальної дисципліни	4
2. Опис та структура навчальної дисципліни	6
3. Програма навчальної дисципліни	9
4. Тематика, плани та література для підготовки до семінарських занять	18
5. Методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів	33
6. Перелік завдань на модульні контрольні роботи	36
7. Тестові контрольні завдання	40
8. Перелік питань для підсумкового модульного контролю (іспит).....	49
9. Методи навчання та оцінювання.....	53
10. Рекомендована література.....	55

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Постмодерні концепції людини і соціуму» є важливим елементом у системі підготовки студентів магістратури спеціальності «Філософія». Його актуальність визначається сучасним станом соціуму, що на сьогодні носить назву «постмодерного». Звідси мають місце також і нові бачення сучасного стану людини, її цілей та динаміки. Значимість цього курсу пояснюється не лише потребою в засвоєнні, досягненні сучасних тенденцій в обґрунтуванні статусу людини і суспільства, запропонованого представниками філософії постмодернізму, а й аналізі тих можливих ризиків, які вони несуть і можуть суттєво вплинути на подальший розвиток соціуму. Постмодернізм несе в собі водночас «вивільнення» філософії з тих рамок, які вона отримала починаючи з новочасних мислителів, але й також небезпеки її розмивання, нівеляції.

Мета і завдання дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами навчального плану.

Мета: формування уявлень про сучасну філософську та світоглядно-методологічну течію постмодернізму, в тому числі крізь призму його основних представників, а також уявлень про особливості розвитку сучасного постіндустріального суспільства.

Завдання: навчити студентів читати та розуміти тексти постмодерністських філософів; зрозуміти зв'язок між розвитком постмодерністської філософії та модерною філософією; ознайомитися з основними методологічними принципами філософії постмодернізму; осмислити ключові ідеї основних представників філософії постмодернізму; виявити сучасні тенденції розвитку людини та соціуму в руслі концепцій філософів-постмодерністів, проаналізувати їх можливі виклики та загрози.

У рамках курсу «Постмодерні концепції людини і соціуму» студентам пропонується вивчення основних ідей постмодерністського напрямку в сучасній філософії, а також постмодерністських концепцій соціуму на основі персоналістського підходу – розгляду вчень окремих, найбільш вагомих представників цієї течії сучасного філософського дискурсу.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

предмет, понятійно-категоріальний апарат та методологію філософії постмодернізму;

особливості становлення й джерела постмодерністської філософії;

основні ідеї представників філософії постмодернізму;

сутність філософських праць мислителів цього напрямку сучасної філософії.

вміти:

орієнтуватися в сучасному філософському дискурсі;

аналізувати філософські тексти періоду цього напрямку сучасної філософії;

виявляти сучасні тенденції розвитку людини та соціуму в руслі концепцій філософів-постмодерністів;

аналізувати можливі виклики та загрози стану сучасного соціуму з опорою на ідеї постмодерністської філософії;

критично осмислювати вплив філософії постмодернізму на розуміння й становище сучасної людини;

формувати та аргументувати власні висновки.

Міжпредметні зв'язки: Курс постмодерних концепцій людини і соціуму завдяки тому, що виражає сучасний стан розвитку суспільства й становище людини, взаємодіє з великою кількістю гуманітарних та навіть природничих дисциплін. Серед них: фізика, математика, політологія, соціологія, історія, лінгвістика та інші.

ОПИС ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
	Спеціальність 033 Філософія		
Модулів – 2	Філософія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
		26 год.	... год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Семінарські	
		24 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		40 год.	... год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання –

для заочної форми навчання –

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	У тому числі					
	Усього	лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Вступ до курсу. Розуміння постмодернізму як напрямку в сучасній західній філософії	6	2	1			3
Тема 2. Методологічні принципи постмодерністської філософії	5	2	1			2
Тема 3. Деконструкція Жака Дерріда	7	2	2			3
Тема 4. Дискурсивно-владна онтологія Мішеля Фуко	7	2	2			3
Тема 5. Текстуальна аналітика Ролана Барта	7	2	2			3
Тема 6. Постмодерністські ідеї Жоржа Батая	7	2	2			3
Тема 7. Постмодерністські ідеї Моріса Бланшо	7	2	2			3
<i>Модульна контрольна робота</i>	2					
<i>Разом за 1 модуль</i>	46	14	12			20
Модуль 2						
Тема 8. Деконструктивізм Жюльєн Дельоза	9	2	2			5
Тема 9. Лінгвопсихоаналіз Юлії Крістевої	7	2	2			3
Тема 10. Теорія дискурсу Тьона ван Дейка	7	2	2			3
Тема 11. «Суспільство спектаклю» Гі Дебора	7	2	2			3
Тема 12. Масовізація суспільства і симулякри в концепції Жана Бодрійєра	7	2	2			3
Тема 13. Постмодерністські ідеї Славоя Жижека	7	2	2			3
<i>Модульна контрольна робота</i>	2					
<i>Разом за 2 модуль</i>	44	12	12			20
Разом	90	26	24			40

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Основні ідеї постмодерністського напрямку в сучасній філософії

Тема 1. Вступ до курсу. Розуміння постмодернізму як напрямку в сучасній західній філософії

Модерн, постмодерн і постмодернізм. Особливості модерної та постмодерної філософії. Загальна характеристика постмодернізму в культурі та розвитку суспільства. Передумови формування постмодернізму в філософії та культурі (Ф. Ніцше, З. Фрейд, Ж.-Ф. Ліотар та ін.). Постструктуралізм і постмодернізм. «Стан постмодерну». Основні риси постмодерністської філософії.

Тема 2. Методологічні принципи постмодерністської філософії

Дискурсивність. Деконструкція, децентрація, інтеграція. Ризом. Текстуальність та діалогізм. «Смерть суб'єкта», «смерть автора». Трансгресивність. Гра та інтерпретація.

Тема 3. Деконструкція Жака Дерріда

Основні риси біографії та творчості. Структуралізм, постструктуралізм і Ж. Дерріда. Уявлення про метафізику. Критика центру і структурності структури. Сутність деконструкції. Людина і світ як текст. Категорії «слід», «розрив», «відмінність». Граматологія та письмо. Архе-Письмо. Ігровість та інтерпретація тексту.

Тема 4. Дискурсивно-владна онтологія Мішеля Фуко

Життя і творчість М. Фуко, періоди творчості. Розуміння філософії. Дискурс, дискурсивне мислення, дискурсивні формації. Археологія знання. Епістемі. Деконструкція історії. Смерть суб'єкта. Проблема влади, її сутність та реалізація. Моделі влади та дисциплінарність влади. Естетика існування (технології себе).

Тема 5. Текстуальна аналітика Ролана Барта

Творчість Р. Барта. Принципи і методи обґрунтування письма. Сутність письма. Постмодерний аналіз тексту. Принципи текстового аналізу. Текстовий аналіз і насолода від тексту. Естетична правдоподібність та докса. «Смерть автора». «С/З» - варіант деконструкції. Структура і текст. Еротика тексту. Аналіз масових комунікацій.

Тема 6. Постмодерністські ідеї Жоржа Батая

Основні віхи творчості Ж. Батая. Досвід абсолютної негативності, подолання меж мислення і чуттєвості. Суверенність і трансгресія, тілесність. Розуміння симулякра. Межі корисного. Естетичні ідеї. Теорія релігії.

Тема 7. Постмодерністські ідеї Моріса Бланшо

Основні риси творчості, формування філософських поглядів. Постісторія та життя після смерті. Досвід-обмеження та досвід неможливого. Імперсональність. Активність, пасивність і нейтральність. Сутність влади, влада і мова. Письмо. Розуміння людини.

Модуль 2. Основні постмодерністські концепції соціуму

Тема 8. Деконструктивізм Жюльєна Дельоза

Риси творчості Ж. Дельоза. Ж. Дельоз і Ф. Гваттарі: особливості творчої взаємодії, основні праці. Сутність філософії. Критика бінаризму та традиційної структури знака. Шизоаналіз та шизофренічна мова. Шиз як вільний індивід, творець як шизофренік. Капіталізм і шизофренія. Динаміка несвідомого. Ризом. Критика Едіпового комплексу, біологізація бажання та лібідозність соціального тіла. Сингулярність.

Тема 9. Лінгвопсихоаналіз Юлії Крістевої

Основні риси творчості. Основні категорії вчення Ю. Крістевої. Ю. Крістева та інші постмодерністи. Семаналіз та текст. Інтертекстуальність. Концепція революційного психоаналізу. Тель кель і маоїзм. Гено-текст і фоно-текст. Розрив. Проблема суб'єкта. Психоаналіз і віра.

Тема 10. Теорія дискурсу Тьона ван Дейка

Віхи творчості Т. ван Дейка. Граматика тексту і внутрішньотекстовий зв'язок. Текст і контекст. Сутність дискурсу, прагматика дискурсу. Макроструктури дискурсів. Новини як дискурс. Дискурс і влада. Сутність ідеологій.

Тема 11. «Суспільство спектаклю» Гі Дебора

Особливості творчості Г. Дебора. Передумови формування концепції «суспільства спектаклю». Сутність «суспільства спектаклю», його характеристики та інтерпретації. Реальне і нереальне суспільство. Проблема влади і демократії.

Тема 12. Масовізація суспільства і симулякри в концепції Жана Бодрійєра

Основні віхи життя і творчості. Формування філософських поглядів. Система речей. Суспільство споживання. Гіперральність. Симуляція і симулякри. Реальність і симуляція. Теорія символів і знаків. Символічний обмін і смерть. Дух тероризму.

Тема 13. Постмодерністські ідеї Славоя Жижека

Особливості творчості С. Жижека. Психоаналітичні та постмарксистські ідеї. Критика сучасної філософської традиції. Реальність і символізація. Проблема суб'єкта. Теорія соціальності та соціальна дійсність. Сутність людини. Політичні ідеї.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Вступ до курсу. Розуміння постмодернізму як напрямку в сучасній західній філософії

1. Модерн, постмодерн і постмодернізм. Особливості модерної та постмодерної філософії.
2. Загальна характеристика постмодернізму в культурі та розвитку суспільства.
3. Передумови формування постмодернізму в філософії та культурі (Ф. Ніцше, З. Фрейд, Ж.-Ф. Ліотар та ін.).
4. Постструктуралізм і постмодернізм.
5. «Стан постмодерну». Основні риси постмодерністської філософії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андерсон П. Истоки постмодерна. М.: Изд. дом «Территория будущего», 2011.
2. Андрущенко Т.І. Постмодернізм як протиставлення. *Мультиверсум. Філософський альманах*: Зб. наук. пр. 2008. Вип. 67. С. 168-174.
3. Бауман З. Текучая современность. СПб: Питер, 2008.
4. Башляр Г. Новый научный дух. Новый рационализм. М.: Прогресс, 1987. С. 28-159.
5. Бек У. Общество риска: На пути к другому модерну. М.: Прогресс-Традиция, 2000.
6. Ваттимо Дж. Прозрачное общество. М.: Издательство «Логос», 2002.
7. Вельш В. Наш постмодерний модерн. К.: Альтерпрес, 2004.
8. Волков В.Н. Постмодерн и его интерпретации. *Context and Reflection: Philosophy of the World and Human Being*. 2013. №№ 5-6. Р. 72-97.
9. Гобозов И.А. Куда катится философия. От поиска истины к постмодернистскому трепу (Философский очерк). М.: Издатель Савин С.А., 2005.
10. Губанов Н.И. Нищета философии постмодернизма. *Философия и общество*. 2007. № 1. С. 54-68.
11. Ерахтин А.В. Постмодернизм и классическая философия. *Вестник Ивановского государственного университета. Философия*. 2012. Вып. 2. С. 76-87.
12. Зыкова Г.Н. Постмодернистская культура и социальное познание. *Философия и общество*. 2001. № 4. С. 156-175.
13. Ильин И.П. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. М., 1998.
14. Канке В.А. Основные философские направления и концепции науки. *Итоги XX столетия*. М.: Логос, 2000.
15. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития. М.: Республика, 1997.

16. Лиотар Ж.-Ф. Ответ на вопрос: что такое постмодернизм? *Постмодерн в изложении для детей: Письма: 1982-1985*. М.: Рос. гос. гуманит. ун-т, 2008. С. 11-32.
17. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна. М.: Институт экспериментальной социологии; СПб.: Алетейя, 1998.
18. Микешина Л.А. Философия познания. Проблемы эпистемологии гуманитарного знания. М., 2008.
19. Ратников В.С. Понятие постмодернистской ситуации и ее эпистемологические особенности. *Постмодерн: переоцінка цінностей*. Зб. наук. праць. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2001. С. 67-86.
20. Ратников В.С. Постмодернизм: истоки, становление, сущность. *Философия и общество*. 2002. № 4. С. 120-132.
21. Семашко И.М. «Модерн»/«постмодерн»: история контroversы в работах Юргена Хабермаса и Жана-Франсуа Лиотара. *Вестник ВолГУ. Серия 9*. 2010. Вып. 8. С. 56-64.
22. Хабермас Ю. Философский дискурс о модерне. М.: Издательство «Весь Мир», 2003.
23. Эко У. Заметки на полях «Имени розы». *Имя розы*. М., 1997. С. 635-640.

Тема 2. Методологічні принципи постмодерністської філософії

1. Дискурсивність постмодерністської філософії.
2. Деконструкція, децентрація, інтеграція.
3. Ризома. Текстуальність та діалогізм.
4. «Смерть суб'єкта» та «смерть автора».
5. Трансгресивність, гра та інтерпретація.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бушмакина О.Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
2. Вандышев В.Н. К вопросу о философии постмодернизма. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2009. Вып. 37. С. 85-193.
3. Ваттимо Дж. Прозрачное общество. М.: Издательство «Логос», 2002.
4. Вельш В. Наш постмодерний модерн. К.: Альтерпрес, 2004.
5. Вечтомов Е.М. Метафизика или постмодернизм? *Вестник Вятского государственного гуманитарного университета. Философия*. 2006. № 14. С. 14-23.
6. Волков В.Н. Постмодерн: недоверие к метанарративам. *Культурное наследие России*. 2015. № 2. С. 3-11.
7. Гревцева А.А. Парадигмы постмодернистского стиля мышления. *Вестник ТГУ. Гуманитарные науки*. 2008. Вып. 5. С. 374-379.
8. Данильчук О.М. Постмодернізм: характерні особливості та проблеми розвитку: Методичні вказівки. Миколаїв: НУК, 2008.
9. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.

10. Кадикало А. Відносність як поняття у філософії та науці: історична панорама та сучасність. *Вісн. Нац. ун-ту «Львів. Політехніка»*. 2011. № 692. С. 85-90.
11. Лук'янець В.С. Наука в інтер'єрі постмодерну. *Філософська думка*. 2005. № 1. С. 3-22.
12. Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури. Монографія. К., 2000.
13. Мурейко Л.В., Бахтин М.В. Постмодерн: через разрушение «структуры» – к выявлению элементарных актов мышления. *Вестник МГОУ. Философские науки*. 2014. № 4. С. 51-64.
14. Муха О.Я. Критерии истинности и научности постмодернистского знания. *Вестник Православного Свято-Тихоновского гуманитарного университета. Серия 1: Богословие. Философия. Религиоведение*. 2012. № 39. С. 58-66.
15. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
16. Теклюк А.І. Раціональність, наука і постмодернізм. *Постмодерн: переоцінка цінностей*. Зб. наук. праць. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2001. С. 288-303.
17. Фурс В. Н. Эпистемологические импликации постмодерного состояния (посильные размышления). *Топос*. 2000. № 1. С. 97-113.
18. Хлебникова О. В. Образ науки в постмодернизме. *Эпистемология и философия науки*. 2006. Т. VII, № 1. С. 97-109.
19. Хорган Дж. Конец науки: Взгляд на ограниченность знания на закате Века Науки. СПб.: Амфора, 2001.
20. Цехмістро І. Постмодернізм і реляційний холізм у сучасній філософії науки. *Сучасність*. 1998. № 9. С. 91-100.
21. Чулошнікова М.О. Феномен гри в контексті постмодерністської філософської парадигми. *Актуальні проблеми духовності: зб. наук. праць*. 2006. Вип. 7. С. 445-452.

Тема 3. Деконструкція Жака Дерріда

1. Структуралізм, постструктуралізм і Ж. Дерріда.
2. Уявлення про метафізику. Критика центру і структурності структури.
3. Сутність деконструкції. Людина і світ як текст.
4. Категорії «слід», «розрив», «відмінність».
5. Граматологія та письмо. Архе-Письмо.
6. Ігровість та інтерпретація тексту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бушмакина О.Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
2. Деррида Ж. Голос и феномен и другие работы по теории знака Гуссерля. СПб.: Алетейя, 1999.
3. Деррида Ж. О грамматологии. Ж. Деррида. М.: Ad Marginem, 2000.

4. Деррида Ж. Письмо и различие. СПб.: Академический проект, 2000.
5. Деррида Ж. Призраки Маркса. М.: Logos altera, 2006.
6. Деррида Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук. *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* Львів: Літопис, 1996. С. 457-477.
7. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.
8. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития. М.: Республика, 1997.
9. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
10. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. Уч. пос. М., 1998.
11. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Тема 4. Дискурсивно-владна онтологія Мішеля Фуко

1. Періоди творчості М. Фуко. Розуміння філософії.
2. Дискурс, дискурсивне мислення та дискурсивні формації.
3. Археологія знання, епістемі та деконструкція історії.
4. Смерть суб'єкта.
5. Проблема влади, її сутність та реалізація, моделі влади та її дисциплінарність.
6. Естетика існування (технології себе).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бушмакина О. Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
2. Вен П. Фуко. Его мысль и личность. СПб.: Владимир Даль, 2013.
3. Грицанов А. А., Абушенко В.Л. Мишель Фуко. Минск: Книжный дом, 2008.
4. Делез Ж. Фуко. М.: Изд-во гуманитарной литературы, 1998.
5. Дьяков А.В. Мишель Фуко и его время. СПб.: Алетейя, 2010.
6. Дьяков А.В. Мишель Фуко: о «смерти человека», о свободе и о «конце философии». *Вестник истории и философии КГУ. Философия.* 2008. № 2. С. 45-53.
7. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.
8. Карпова С.Г. До проблеми влади в концепції М. Фуко. *Вісник Дніпропетровського університету: Серія «Історія і філософія науки і техніки».* 2009. Вип.17. С. 24-30.
9. Кириллов П.Е. Дискурс М. Фуко как методология анализа современных социальных институтов и процессов: автореф. дис. канд. филос. наук : спец. 09.00.11. М., 2006. 18 с.

10. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития. М.: Республика, 1997.
11. Коткин К.Я. М. Фуко о роли памяти и забвения в научном познании и управлении обществом. *Вестник ТГУ. Серия: Гуманитарные науки*. 2011. Вып. 12. С. 293-299.
12. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
13. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.
14. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.
15. Фуко М. Археология знания. СПб.: ИЦ «Гуманитарная Академия», Университетская книга, 2004.
16. Фуко М. Порядок дискурса. Инаугурационная лекция в Коллеж де Франс, прочитанная 2 декабря 1970 года. *Воля к истине: по ту сторону власти, знания и сексуальности*. М.: Касталь, 1996. С. 47-96.
17. Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук. СПб.: Acad, 1994.
18. Шкіль Л.Л. Владні стосунки і дискурс сексуальності. *Грані*. 2013. № 9. С. 46-50.

Тема 5. Текстуальна аналітика Ролана Барта

1. Принципи і методи обґрунтування письма, його сутність.
2. Постмодерний аналіз тексту та принципи текстового аналізу та насолода від тексту.
3. Естетична правдоподібність та докса. «Смерть автора».
4. Структура і текст, еротика тексту.
5. Аналіз масових комунікацій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барт Р. Нулевая степень письма. *Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму*. М., 2000. С. 50-97.
2. Барт Р. Основы семиотики. *Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму*. М., 2000. С. 247-311.
3. Барт Р. От произведения к тексту. *Избранные работы: Семиотика: Поэтика*. М.: Прогресс, 1989. С. 413-423.
4. Барт Р. Смерть автора. *Избранные работы: Семиотика. Поэтика*. М., 1994. С. 384-391.
5. Бушмакина О.Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
6. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.
7. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития. М.: Республика, 1997.
8. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетейя, 2000.

9. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.

10. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.

11. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Тема 6. Постмодерністські ідеї Жоржа Батая

1. Досвід абсолютної негативності, подолання меж мислення і чуттєвості.

2. Суверенність і трансгресія, тілесність.

3. Розуміння симулякра та межі корисного.

4. Естетичні ідеї та теорія релігії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Батай Ж. Проклятая часть. М.: Ладомир, 2006.

2. Бушмакина О.Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.

3. Гуменюк Т.К. Постмодернизм як транскультурний феномен. Естетичний аналіз: автореф. дис. д-ра філос. наук; спец.: 09.00.08. К., 2002. 38 с.

4. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.

5. Кожемякин Е.А. Анализ дискурса как системы рассеивания в традиции французской философии второй половины XX века (М. Фуко, М. Пеше). *Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Философия. Социология. Право.* 2008. Вып. 3. С. 5-17.

6. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетейя, 2000.

7. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.

8. Предельный Батай: Сб. статей. СПб.: СПбГУ, 2006.

9. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.

10. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

11. Тимофеева О. Введение в эротическую философию Жоржа Батая. М.: Новое литературное обозрение, 2009.

12. Шутов А.Ю. Говорить о том, чего нет: тематизация «отсутствия Бога» во «внутреннем опыте» Батая. *Онтология негативности: Сборник научных работ.* М., 2015. С. 244-254.

Тема 7. Постмодерністські ідеї Моріса Бланшо

1. Постісторія та життя після смерті.

2. Досвід-обмеження та досвід неможливого, імперсональність.

3. Активність, пасивність і нейтральність. Розуміння письма.

4. Сутність влади, влада і мова.
5. Трактатування сутності людини.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бланшо М. Неопишное сообщество. М.: Московский философский фонд, 1998.
2. Бланшо М. От Кафки к Кафке. М.: Логос, 1998.
3. Бланшо М. Последний человек: сборник. СПб.: Азбука-Книжный клуб «Терра», 1997.
4. Бланшо М. Пространство литературы. М.: Логос, 2002.
5. Бушмакина О.Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
6. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.
7. Кожемякин Е.А. Анализ дискурса как системы рассеивания в традиции французской философии второй половины XX века (М. Фуко, М. Пеше). *Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Философия. Социология. Право.* 2008. Вып. 3. С. 5-17.
8. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития. М.: Республика, 1997.
9. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетейя, 2000.
10. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
11. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.
12. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Тема 8. Деконструктивізм Жюльє Дельоза

1. Риси творчості Ж. Дельоза, основні праці.
2. Сутність філософії, критика бінаризму та традиційної структури знака.
3. Шизоаналіз та шизофренічна мова. Капіталізм і шизофренія.
4. Динаміка несвідомого, критика Едіпового комплексу, біологізація бажання та лібідозність соціального тіла.
5. «Логіка смислу» Ж. Дельоза: подія, смисл, поверхня, сингулярність, мова.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бушмакина О. Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
2. Делез Ж., Гваттари Ф. Анти-Эдип: Капитализм и шизофрения. Екатеринбург: У-Фактория, 2007.
3. Делез Ж. Логика смысла. М., 1995.
4. Делез Ж. Различие и повторение. СПб., 1998.

5. Делёз Ж., Гваттари Ф. Ризома. *Философия эпохи постмодерна: сб. переводов и рефератов*. Минск: Красико-принт, 1996. С. 6-31.
6. Делез Ж. Фуко. М.: Изд-во гуманитарной литературы, 1998.
7. Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? М., СПб.: Институт экспериментальной социологии, Алетея, 1998.
8. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.
9. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития. М.: Республика, 1997.
10. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетея, 2000.
11. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
12. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.
13. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Тема 9. Лінгвопсихоаналіз Юлії Крістєвої

1. Основні категорії вчення Ю. Крістєвої, семаналіз та текст.
2. Сутність інтертекстуальності.
3. Концепція революційного психоаналізу, психоаналіз та віра.
4. Гено-текст, фоно-текст та розрив.
5. Проблема суб'єкта.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бушмакина О. Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
2. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.
3. Кондратенко Н. Категорійні параметри постмодерністського дискурсу як предмета дослідження текстолінгвістики. *Мовознавчий вісник*: зб. наук. пр. на пошану проф. Катерини Городенської з нагоди 60-річчя. Черкаси, 2009. Вип. 8. С. 340-346.
4. Кристева Ю. Душа и образ. *Философская мысль Франции XX века*. Томск: Водолей, 1998. С. 253-277.
5. Кристева Ю. Избранные труды: Разрушение поэтики. М., 2004.
6. Кристева Ю. Силы ужаса: эссе об отращивании. СПб.: Алетея, 2003.
7. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетея, 2000.
8. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
9. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.
10. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Тема 10. Теорія дискурсу Тьона ван Дейка

1. Граматика тексту і внутрішньотекстовий зв'язок, текст і контекст.
2. Сутність дискурсу та його прагматика.
3. Макроструктури дискурсів, новини як дискурс.
4. Дискурс і влада та сутність ідеологій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бушмакина О. Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
2. Дейк ван Т. Дискурс и власть: репрезентация доминирования в языке и коммуникации. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», URSS, 2013.
3. Дейк ван Т. Язык. Познание. Коммуникация. М.: ЛЕНАНД, 2015.
4. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
5. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.
6. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Тема 11. «Суспільство спектаклю» Гі Дебора

1. Передумови формування концепції «суспільства спектаклю».
2. Сутність «суспільства спектаклю», його характеристики та інтерпретації.
3. Реальне і нереальне суспільство.
4. Проблема влади і демократії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бушмакина О. Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
2. Дебор Г. Общество спектакля. М.: Логос, 1999.
3. Мещерякова Л.Ю., Мельшина Е.В. «Общество спектакля» Ги-Эрнеста Дебора: основные положения и теоретические предпосылки концепции. *Вестник РУДН. Социология*. 2012. №№ 6-7. С. 45-55.
4. Михайленко С.Б. Концепт спектакля: от эстетических практик летризма к социально-философской концепции Ги Дебора. *Вестник Московского ун-та. Политические науки*. 2016. № 1. С. 70-86.
5. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
6. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.
7. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Тема 12. Масовізація суспільства і симулякри в концепції Жана Бодрійяра

1. Риси філософської творчості Ж. Бодрійяра та формування його філософських поглядів.
2. Система речей та суспільство споживання.
3. Гіперральність, реальність і симуляція.
4. Теорія символів і знаків, символічний обмін і смерть.
5. Дух тероризму.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бодрийяр Ж. В тени молчаливого большинства, или конец социального. Екатеринбург: Издательство Уральского университета, 2000.
2. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть. М.: Добросвет, 2000.
3. Бушмакина О.Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
4. Дьяков А.В. Жан Бодрийяр: Стратегии «радикального мышления». СПб.: Изд-во С.-Петерб. ун-та, 2008.
5. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.
6. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетейя, 2000.
7. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.
8. Самарская Е. Жан Бодрийяр и его вселенная знаков. *Общество потребления. Его мифы и структуры*. М., 2006. С. 251-264.
9. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.
10. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Тема 13. Постмодерністські ідеї Славоя Жижека

1. Психоаналітичні та постмарксистські ідеї С. Жижека, критика сучасної філософської традиції.
2. Реальність і символізація.
3. Проблема суб'єкта та сутність людини.
4. Теорія соціальності та соціальна дійсність.
5. Політичні ідеї.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бушмакина О. Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
2. Жижек С. Возвышенный объект идеологии. М.: Художественный журнал, 1999.
3. Жижек С. Добро пожаловать в пустыню Реального. М., 2002.
4. Жижек С. То, что вы всегда хотели знать о Лакане (но боялись спросить у Хичкока). М., 2004.

5. Жижек С. Устройство разрыва. Параллаксное видение. М., 2008.

6. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.

7. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Зміст самостійної роботи з предмету «Постмодерні концепції людини і соціуму» визначається типовою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Самостійна робота поділяється на аудиторну і позааудиторну.

Аудиторна самостійна робота реалізується під час читання лекцій і практичних занять, проведення консультацій та ін.

Самостійна робота студентів над навчальним матеріалом програми курсу, що не виноситься на розгляд під час лекційних і практичних занять (позааудиторна самостійна робота), має на меті сформувати вміння самостійно працювати над рекомендованою літературою та відповідати на поставлені в аудиторіях питання.

До основних видів позааудиторної самостійної роботи студентів належить виконання двох видів робіт:

- 1) підготовка есе та рефератів із заданих тем;
- 2) розробка електронних презентацій з обраної тематики;
- 3) опрацювання філософських праць мислителів-постмодерністів.

Орієнтовний перелік тем для розробки презентацій та написання есе й рефератів:

1. Співвідношення модерної та постмодерної філософії.
2. Постмодернізм у розвитку сучасної культури.
3. Нігілізм Ф. Ніцше та формування філософії постмодернізму.
4. Аналіз праці Ж.-Ф. Ліотара «Стан постмодерну».
5. Роль психоаналізу в постмодерністській філософії.
6. Співвідношення постструктуралізму та постмодернізму.
7. «Деконструктивність» філософії постмодернізму.
8. Принцип ризому в творчості Ж. Дельоза та Ф. Гваттарі.
9. Сутність трансгресивності в постмодерністській філософії.
10. Ігровість, інтерпретаційність та текстуальність філософського дискурсу в постмодерні.
11. Концепт «смерть автора».
12. Метод деконструкції в філософії Ж. Дерріда.
13. Творчий розвиток М. Фуко, періодизація його філософії.
14. Сутність та моделі влади (М. Фуко).
15. Концепція технології себе в творчості М. Фуко.
16. Принципи текстового аналізу за Р. Бартом.
17. Концепт «смерть автора» в творчості Р. Барта.
18. Естетичні ідеї Ж. Батая.
19. Розуміння людини в філософії М. Бланшо.
20. Зв'язок влади і мови (М. Бланшо).

21. Особливості філософського мислення Ж. Дельоза.
22. Аналіз праці «Капіталізм і шизофренія» Ж. Дельоза та Ф. Гваттарі.
23. Взаємодія події, смислу та мови за працею «Логіка смислу» Ж.

Дельоза.

24. Принцип інтертекстуальності в філософії Ю. Крістевої.
25. Зв'язок психоаналізу та віри (Ю. Крістева).
26. Т. ван Дейк і прагматика дискурсу.
27. Аналіз праці «Суспільство спектаклю» Г. Дебора.
28. Ж. Бодрійяр та концепція масового суспільства.
29. Реальність та симуляція (Ж. Бодрійяр).
30. Реалізація ідеї суспільства споживання в сучасності.
31. Психоаналітичні та постмарксистські мотиви філософської творчості С. Жижека.
32. Соціальна дійсність та її перспективи за С. Жижеком.

Приставаючи до самостійної роботи, студентам необхідно:

- перевірити здобуті знання шляхом самоконтролю, відповідаючи на поставлені питання;
- виокремити ключові проблеми навчального матеріалу, що виносяться на самостійну роботу та опрацювати їх.

У процесі самостійної роботи студенти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- роботи з довідковою літературою;
- аналізу філософських праць.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ НА МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Методика модульного контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Постмодерні концепції людини і соціуму» включає проведення двох модульних контрольних робіт та підсумкового контролю в формі іспиту.

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Постмодерні концепції людини і соціуму» передбачає декілька варіантів завдань з переліку теоретичних питань та тестових завдань. Кожен варіант складається викладачем вибірково з нижченаведених переліків теоретичних та тестових завдань.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Модерн, постмодерн і постмодернізм. Особливості модерної та постмодерної філософії.
2. Загальна характеристика постмодернізму в культурі та розвитку суспільства.
3. Передумови формування постмодернізму в філософії та культурі (Ф. Ніцше, З. Фрейд, Ж.-Ф. Лютар та ін.).
4. Постструктуралізм і постмодернізм.
5. «Стан постмодерну». Основні риси постмодерністської філософії.
1. Дискурсивність постмодерністської філософії.
6. Принципи деконструкції, децентрації та інтеграції в філософії постмодернізму.
7. Принципи ризому, текстуальності та діалогізму в постмодерністській філософії.
8. Концепти «смерть суб'єкта» та «смерть автора».
9. Принципи трансгресивності, гри та інтерпретації в постмодерністському дискурсі.
10. Структуралізм, постструктуралізм і Ж. Дерріда.
11. Уявлення Ж. Дерріда про метафізику. Критика центру і структурності структури.
12. Сутність деконструкції за Ж. Дерріда. Людина і світ як текст.
13. Категорії «слід», «розрив», «відмінність» в філософії Ж. Дерріда.
14. Граматологія та письмо, Архе-Письмо за Ж. Дерріда.
15. Ігровість та інтерпретація тексту (Ж. Дерріда).
16. Періоди творчості М. Фуко. Розуміння філософії.
17. Дискурс, дискурсивне мислення та дискурсивні формації в філософії М. Фуко.
18. Археологія знання, епістемі та деконструкція історії за М. Фуко.
19. Концепт смерті суб'єкта (М. Фуко).
20. Проблема влади, її сутність та реалізація, моделі влади та її дисциплінарність в творчості М. Фуко.
21. Естетика існування (технології себе) за М. Фуко.
22. Принципи і методи обґрунтування письма, його сутність в творчості Р. Барта.

23. Постмодерний аналіз тексту та принципи текстового аналізу та насолода від тексту (Р. Барт).
24. Естетична правдоподібність та докса. «Смерть автора» за Р. Бартом.
25. Структура і текст, еротика тексту (Р. Барт).
26. Аналіз масових комунікацій у філософії Р. Барта.
27. Досвід абсолютної негативності, подолання меж мислення і чуттєвості за Ж. Батаєм.
28. Суверенність і трансгресія, тілесність (Ж. Батай).
29. Розуміння симулякра та межі корисного в філософії Ж. Батая.
30. Естетичні ідеї та теорія релігії Ж. Батая
31. Постісторія та життя після смерті в філософії М. Бланшо.
32. Досвід-обмеження та досвід неможливого, імперсональність (М. Бланшо).
33. Активність, пасивність і нейтральність. Розуміння письма за М. Бланшо.
34. Сутність влади, влада і мова (М. Бланшо).
35. Трагування сутності людини в постмодерністській філософії М. Бланшо.
36. Риси творчості Ж. Дельоза, основні праці.
37. Сутність філософії, критика бінаризму та традиційної структури знака (Ж. Дельоз).
38. Шизоаналіз та шизофренічна мова. Капіталізм і шизофренія в філософії Ж. Дельоза.
39. Динаміка несвідомого, критика Едіпового комплексу, біологізація бажання та лібідозність соціального тіла за Ж. Дельозом.
40. «Логіка смислу» Ж. Дельоза: подія, смисл, поверхня, сингулярність, мова.
41. Основні категорії вчення Ю. Крістевої, семаналіз та текст.
42. Сутність інтертекстуальності в філософії Ю. Крістевої.
43. Концепція революційного психоаналізу, психоаналіз та віра (Ю. Крістева).
44. Гено-текст, фоно-текст та розрив за Ю. Крістевою.
45. Проблема суб'єкта в творчості Ю. Крістевої.
46. Граматика тексту і внутрішньотекстовий зв'язок, текст і контекст (Т. ван Дейк).
47. Сутність дискурсу та його прагматика в концепції Т. ван Дейка.
48. Макроструктури дискурсів, новини як дискурс за Т. ван Дейком.
49. Дискурс і влада та сутність ідеологій (Т. ван Дейк).
50. Передумови формування концепції «суспільства спектаклю» Г. Дебора.
51. Сутність «суспільства спектаклю», його характеристики та інтерпретації в творчості Г. Дебора
52. Реальне і нереальне суспільство за Г. Дебором.
53. Проблема влади і демократії (Г. Дебор).

54. Риси філософської творчості Ж. Бодрійяра та формування його філософських поглядів.

55. Система речей та суспільство споживання в постмодерністській концепції Ж. Бодрійяра.

56. Гіперральність, реальність і симуляція за Ж. Бодрійяром.

57. Теорія символів і знаків, символічний обмін і смерть в творчості Ж. Бодрійяра.

58. Дух тероризму (Ж. Бодрійяр).

59. Психоаналітичні та постмарксистські ідеї С. Жижека, критика сучасної філософської традиції.

60. Реальність і символізація в творчості С. Жижека.

61. Проблема суб'єкта та сутність людини за С. Жижеком.

62. Теорія соціальності та соціальна дійсність (С. Жижек).

63. Політичні ідеї С. Жижека.

ТЕСТОВІ КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Провідними ідеями модерної філософії постають:

- а) раціоналізм та віра в прогрес у суспільному житті;
- б) віра в перемогу ірраціонального над раціональним;
- в) пріоритет віри над розумом;
- г) від безмежні можливості суб'єктивного пізнання світу.

2. З точки зору Дж. Ваттімо, «прозорість» постмодерного суспільства пов'язана з провідним впливом:

- а) політичної влади;
- б) мас-медіа;
- в) Інтернет-мережі;
- г) наукових співтовариств.

3. Роль мас-медіа в «прозорому» постмодерному суспільстві Дж. Ваттімо зводиться до наступного:

- а) розмивання статусу суб'єкта пізнання;
- б) формування більш «просвітленого» суспільства;
- в) генерування масових уподобань суспільства;
- г) формування більш складного, «хаотичного» суспільства.

4. На думку У. Бека, «ризик» у сучасному суспільстві спровокований:

- а) стрімким розвитком наукового прогресу і технологій;
- б) утвердженням масовості;
- в) панівним впливом Інтернет-мережі на людину;
- г) хаосом політичної влади.

5. Р. Інглхарт вважає, що ядром процесу «постмодернізації» є:

- а) утвердження масової людини;
- б) руйнація колективного та перехід до індивідуального начала;
- в) перехід від матеріальних до постматеріальних цінностей;
- г) провідна роль інформаційних технологій у розвитку сучасного суспільства.

6. Ідея «смерті Бога» Ф. Ніцше спровокувала кризу модерності завдяки:

- а) руйнації потреби в вірі в Бога;
- б) утвердженню пріоритету ірраціонального над раціональним;
- в) втраті абсолютних опор у мисленні та дії;
- г) руйнації ідеї самодостатності філософії.

7. Явище постмодерну в філософії вперше було ґрунтовно проаналізоване:

- а) Р. Панвіцем;
- б) Ж.-Ф. Ліотаром;
- в) Ф. де Онісом;

г) А. Тойнбі.

8. Явище постмодерну пов'язується Ж.-Ф. Ліотаром зі:

- а) зміною статусу знання;
- б) зміною статусу політичної влади;
- в) зміною статусу людини в бік її масовості;
- г) зміною в розвитку технологізації суспільства;

9. Філософська течія, яка стала джерельним підґрунтям постмодерністської філософії, це:

- а) прагматизм;
- б) постпозитивізм;
- в) постструктуралізм;
- г) аналітична філософія.

10. Провідна ідея постструктуралізму зводиться до:

- а) вираження епістемологічного сумніву на противагу позитивістським уявленням;
- б) розуміння людини як передусім «мовного» суб'єкта;
- в) утвердження єдності суб'єкта та об'єкта пізнання;
- г) символізації культури засобами мови.

11. Роль постіндустріального (інформаційного) суспільства в формуванні постмодернізму зводиться до:

- а) пануючої ролі ЗМІ в суспільному розвитку;
- б) стрімкого розвитку інформаційних технологій у сучасному суспільстві;
- в) масовому поширенні творчої, інтелектуальної праці;
- г) переважанні в структурі економіки середнього бізнесу;
- д) переважанні в структурі економіки сфери послуг та освіти.

12. З точки зору постмодерністської філософії, в сфері наукового пізнання світ постає:

- а) сферою діяльності суб'єкта;
- б) «ланцюгом інтерпретацій» з боку пізнаючого суб'єкта;
- в) синтезом природи та культури;
- г) «об'єктом» для утвердження прогресивного розвитку суспільства.

13. За Ф. Ніцше проблема інтерпретацій має на меті:

- а) подолання меж між суб'єктом та об'єктом пізнання;
- б) утвердження принципу плюральності;
- в) відкидання грандіозних метафізичних претензій;
- г) утвердження сили «факту» в пізнанні;
- д) утвердження ідеї панування через насильство в суспільстві.

14. «Постмодерн» та «постмодернізм» співвідносяться як:

- а) ідея та епоха;
- б) епоха та рівень розвитку культури;
- в) рівень розвитку культури та ідея;
- г) епоха та її світогляд.

15. У. Еко в «Замітках на полях «Ім'я рози» розуміє постмодернізм як:

- а) осмислення майбутнього людства;
- б) іронічне, ненаївне переосмислення минулого;
- в) актуальне теперішнє, яке «не має» майбутнього;
- г) майбутнє без минулого.

16. Тотальна деабсолютизація як ознака постмодерністської ситуації характеризується:

- а) «ліквідацією» суб'єкта пізнання;
- б) руйнацією релігійної віри;
- в) іронічним ставленням до минулого та відмовою від традицій;
- г) релятивним баченням об'єктивної реальності.

17. Подолання ідеї центризму в постмодерністській філософії відбувається завдяки феномену:

- а) свободи;
- б) волі до знання;
- в) інтуїції;
- г) гри.

18. Ключовою ознакою «гри» в філософії постмодернізму є:

- а) наявність фіксації її правил;
- б) обмеженість інтерпретацій;
- в) рівна участь автора та читача;
- г) вираження засобами мови.

19. Принцип деконструкції Ж. Дерріда передбачає:

- а) розмивання статусу суб'єкта пізнання;
- б) подолання метафізичного способу мислення;
- в) подолання бінарних опозицій засобами гри;
- г) подолання системного бачення історії.

20. У принципі деконструкції Ж. Дерріда:

- а) смисл – первинний, а контекст – вторинний;
- б) контекст – первинний, а смисл – вторинний;
- в) смисл і контекст володіють рівноцінним значенням.

21. З точки зору деконструкції Ж. Дерріда, буття є:

- а) буття значення і значимості;
- б) буття суб'єкта завдяки об'єкту;
- в) буття ілюзорне та примарне;
- г) виключно абстрактний та пустий концепт класичної філософської традиції.

22. Деконструкція Ж. Дерріда в статусі думки передбачає її:

- а) нівеляцію;
- б) продовжуваність;
- в) тимчасовість і швидкоплинність;
- г) завершеність.

23. Етика деконструкції Ж. Дерріда спрямована проти:

- а) лінійності мислення;
- б) панування і волі до влади;
- в) утвердження свободної волі суб'єкта;
- г) прогресивності мислення.

24. В філософії Ж. Дерріда «розрізнення» означає:

- а) розділення буття на суб'єктивне та об'єктивне;
- б) «архе» буття;
- в) подання суб'єкта завдяки утвердженню об'єкта;
- г) феномен диференційованості буття.

25. Як вважає М. Фуко, філософія є:

- а) конструювання концептів;
- б) мислення про свободу;
- в) дискурс;
- г) демонстрація влади з допомогою абстрактних форм.

26. Періодами творчості М. Фуко є:

- а) генеалогія влади та археологія дискурсу;
- б) археологія знання та генеалогія мисленнєвих форм;
- в) генеалогія влади та естетика існування;
- г) археологія знання, генеалогія влади та естетика існування.

27. Археологія знання за М. Фуко вивчає:

- а) закономірності висловлювань, які формують дискурси;
- б) в який спосіб влада може впливати на суспільство з допомогою знання;
- в) історію маргінальної думки;
- г) правила функціонування знання в суспільстві.

28. На думку М. Фуко, дискурс є:

- а) сукупність знаків мови;

- б) система ведення розмови;
- в) практика формування об'єктів, про які говориться;
- г) діалог, дискусія.

29. Епістема за М. Фуко це:

- а) характерна для конкретного історичного періоду система мислення;
- б) правила функціонування дискурсів;
- в) правила утворення понять;
- г) система апріорних знань.

30. М. Фуко виділяє наступні історичні дискурсивні практики:

- а) класичну та сучасну;
- б) середньовічну, класичну та сучасну;
- в) метафізичну та наукову;
- г) ренесансну, класичну та сучасну.

31. Влада за М. Фуко невідільна від:

- а) знання;
- б) політики;
- в) інформації;
- г) ЗМІ.

32. Головним принципом функціонування влади за М. Фуко є:

- а) вона чинить насильство над суспільством;
- б) вона визначає стратегію мислення і дії;
- в) вона діє анонімно;
- г) вона має пріоритет над суспільством.

33. Стратегіями розгортання влади згідно з М. Фуко постають:

- а) панування, насильство та епістема;
- б) істина, розум та суб'єктивність;
- г) знання, воля та мислення;
- г) політика, ідеологія та ЗМІ.

34. Що означає повсюдність влади за М. Фуко?

- а) вона представлена в діяльності всіх суспільних інститутів;
- б) вона звідусіль виходить;
- в) вона має екстериторіальний характер;
- г) вона завжди діє.

35. Якою є основна роль дискурсивної формації за М. Фуко?

- а) вона підтримує певний режим виробництва знань;
- б) вона визначає спроможність чи неспроможність говорити;
- в) вона скеровує рух суспільства в певному напрямку.

36. В чому полягає ключова ознака біовлади за М. Фуко?

- а) вона скеровується на життя конкретного індивіда;
- б) вона скеровується на «статистичну масу»;
- в) вона скеровується на індивіда та колективне ціле.

37. З точки зору Р. Барта, сучасний текст є:

- а) повний розрив набір символів і знаків;
- б) завершений плід думки автора;
- в) набір великої кількості цитат;
- г) завершена система знаків, що мають логічну послідовність.

38. Основна мотивація концепції «смерті автора» Р. Барта полягає в:

- а) нівеляції суб'єкта мислення;
- б) утвердженні пріоритетності тексту перед автором;
- в) утвердженні пріоритетності читача над автором;
- г) унівнюванні в статусі автора та читача.

39. Як поєднується автор та текст за Р. Бартом?

- а) завдяки читачеві;
- б) лише в мовному акті;
- в) завдяки всьому досвіду автору, який втілений у тексті;
- г) текст не існує без автора, а автор без тексту.

40. Ж. Дельоз та Ф. Гваттарі виділяють два типи наук:

- а) епістемні та неепістемні;
- б) дисциплінарні та свободні;
- в) державні та номадичні;
- г) природничі та гуманітарні.

41. З точки зору Ж. Дельоза, філософія є:

- а) мистецтво формувати концепти;
- б) свободна мисленнєва практика;
- в) система мислення та дії;
- г) дискурсивна формація.

42. На думку Ж. Дельоза, мова є:

- а) система знаків і символів;
- б) дискурс;
- в) прояв влади й панування;
- г) посередник між смислом-подією та реченням.

43. В основі праці «Логіка смислу» Ж. Дельоза лежать:

- а) епікуреїзм та романи Достоевського;
- б) стоїцизм та «Аліса в країні чудес» Л. Керролла;
- в) кінізм та філософія Фейєрбаха;

г) платонізм та романи М. Пруста.

44. Поверхня за Ж. Дельозом невіддільна від:

- а) складок;
- б) ніщо;
- в) ідеї;
- г) дискурсу.

45. Суб'єктивність згідно з Ж. Дельозом охоплює:

- а) онтологічний та етичний ракурси;
- б) онтологічний та психічний ракурси;
- в) онтологічний, шизоаналітичний та естетичний ракурси;
- г) онтологічний, психоаналітичний та етичний ракурси.

46. Зв'язуючою ланкою між епохами та системами мислення, на думку Ж. Дельоза, постає:

- а) ідея Бога;
- б) іронія;
- в) інтуїція;
- г) гумор.

47. «Ризома» взята Ж. Дельозом і Ф. Гваттарі з біології як:

- а) кореневище;
- б) ґрунт;
- в) насіння;
- г) паросток.

48. Людина в праці Ж. Дельоза і Ф. Гваттарі розглядається як:

- а) фентезійна істота;
- б) бажуюча машина;
- в) поверхнево мисляча істота;
- г) тілесна істота.

49. Який головний фактор поставлений Г. Дебором в основу обґрунтування «суспільства спектаклю»?

- а) морально-духовний;
- б) економічний;
- в) культурний;
- г) політичний.

50. Який погляд на економіку розвиває Г. Дебор у «Суспільстві спектаклю»:

- а) Адама Сміта;
- б) К. Сен-Сімона;
- в) К. Маркса;
- г) П. Прудона.

51. Яким є кінцевий результат функціонування «суспільства спектаклю»?:

- а) вільна конкуренція та обіг товарів і послуг;
- б) формування вільного споживача;
- в) активна суспільно «корисна» людина;
- г) відчужене суспільство.

52. Завдяки чому споживання за Ж. Бодрійяром не має меж?

- а) воно пов'язане з обміном речами;
- б) воно пов'язане з обміном знаками;
- в) воно є продукт діяльності влади й панування;
- г) воно є результат домінування пропозиції над попитом товарів і послуг.

53. Ж. Бодрійяр виділяє три порядки симулякрів – це:

- а) знання, влада та симуляція;
- б) підробка, знання та симуляція;
- в) підробка, виробництво та симуляція;
- г) виробництво, знання та симуляція.

54. В основі симуляції лежить принцип:

- а) театральності;
- б) уподібнювання;
- в) підроблюваності;
- г) серійності.

55. Гіперреальність за Ж. Бодрійяром – це:

- а) виведення реальності в ранг моделі;
- б) ліквідація реальності;
- в) заміна реальності моделлю;
- г) поєднання реальності та ірреальності.

56. З точки зору Ж. Бодрійяра, влада є:

- а) модель панування в суспільстві;
- б) виклик, кинутий суспільству;
- в) система знання;
- г) система насильства й пригноблення.

57. Ж. Бодрійяр вважає, що маса:

- а) споживає більше, ніж виробляє;
- б) живе лише поверхневістю;
- в) здатна лише на пасивний супротив;
- г) всі варіанти вірні.

58. Принцип трансгресивності в постмодернізмі передбачає:

- а) перехід непрохідної межі між можливим і неможливим;
- б) перехід у сферу трансцендентного;
- в) подолання трансцендентного;
- г) злиття суб'єкта з трансцендентним.

59. Термін «хора» в інтерпретації Ю. Крістєвої позначає:

- а) виведення реальності в ранг моделі;
- б) первинність мислення перед діяльністю;
- в) доісторичну стадію становлення суб'єкта;
- г) синергію суб'єкта та об'єкта.

60. З точки зору Т. ван Дейка, дискурс є:

- а) система говоріння;
- б) комунікативна подія;
- в) засіб вираження мисленнєвої діяльності;
- г) визначена система знання.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Модерн, постмодерн і постмодернізм. Особливості модерної та постмодерної філософії.
2. Загальна характеристика постмодернізму в культурі та розвитку суспільства.
3. Передумови формування постмодернізму в філософії та культурі (Ф. Ніцше, З. Фройд, Ж.-Ф. Ліотар та ін.).
4. Постструктуралізм і постмодернізм.
5. «Стан постмодерну». Основні риси постмодерністської філософії.
1. Дискурсивність постмодерністської філософії.
6. Принципи деконструкції, децентрації та інтеграції в філософії постмодернізму.
7. Принципи ризому, текстуальності та діалогізму в постмодерністській філософії.
8. Концепти «смерть суб'єкта» та «смерть автора».
9. Принципи трансгресивності, гри та інтерпретації в постмодерністському дискурсі.
10. Структуралізм, постструктуралізм і Ж. Дерріда.
11. Уявлення Ж. Дерріда про метафізику. Критика центру і структурності структури.
12. Сутність деконструкції за Ж. Дерріда. Людина і світ як текст.
13. Категорії «слід», «розрив», «відмінність» в філософії Ж. Дерріда.
14. Граматологія та письмо, Архе-Письмо за Ж. Дерріда.
15. Ігровість та інтерпретація тексту (Ж. Дерріда).
16. Періоди творчості М. Фуко. Розуміння філософії.
17. Дискурс, дискурсивне мислення та дискурсивні формації в філософії М. Фуко.
18. Археологія знання, епістеми та деконструкція історії за М. Фуко.
19. Концепт смерті суб'єкта (М. Фуко).
20. Проблема влади, її сутність та реалізація, моделі влади та її дисциплінарність в творчості М. Фуко.
21. Естетика існування (технології себе) за М. Фуко.
22. Принципи і методи обґрунтування письма, його сутність в творчості Р. Барта.
23. Постмодерний аналіз тексту та принципи текстового аналізу та насолода від тексту (Р. Барт).
24. Естетична правдоподібність та докса. «Смерть автора» за Р. Бартом.
25. Структура і текст, еротика тексту (Р. Барт).
26. Аналіз масових комунікацій у філософії Р. Барта.
27. Досвід абсолютної негативності, подолання меж мислення і чуттєвості за Ж. Батаєм.
28. Суверенність і трансгресія, тілесність (Ж. Батай).
29. Розуміння симулякра та межі корисного в філософії Ж. Батая.
30. Естетичні ідеї та теорія релігії Ж. Батая

31. Постісторія та життя після смерті в філософії М. Бланшо.
32. Досвід-обмеження та досвід неможливого, імперсональність (М. Бланшо).
33. Активність, пасивність і нейтральність. Розуміння письма за М. Бланшо.
34. Сутність влади, влада і мова (М. Бланшо).
35. Трактатування сутності людини в постмодерністській філософії М. Бланшо.
36. Риси творчості Ж. Дельоза, основні праці.
37. Сутність філософії, критика бінаризму та традиційної структури знака (Ж. Дельоз).
38. Шизоаналіз та шизофренічна мова. Капіталізм і шизофренія в філософії Ж. Дельоза.
39. Динаміка несвідомого, критика Едіпового комплексу, біологізація бажання та лібідозність соціального тіла за Ж. Дельозом.
40. «Логіка смислу» Ж. Дельоза: подія, смисл, поверхня, сингулярність, мова.
41. Основні категорії вчення Ю. Крістевої, семаналіз та текст.
42. Сутність інтертекстуальності в філософії Ю. Крістевої.
43. Концепція революційного психоаналізу, психоаналіз та віра (Ю. Крістева).
44. Гено-текст, фоно-текст та розрив за Ю. Крістевою.
45. Проблема суб'єкта в творчості Ю. Крістевої.
46. Граматика тексту і внутрішньотекстовий зв'язок, текст і контекст (Т. ван Дейк).
47. Сутність дискурсу та його прагматика в концепції Т. ван Дейка.
48. Макроструктури дискурсів, новини як дискурс за Т. ван Дейком.
49. Дискурс і влада та сутність ідеологій (Т. ван Дейк).
50. Передумови формування концепції «суспільства спектаклю» Г. Дебора.
51. Сутність «суспільства спектаклю», його характеристики та інтерпретації в творчості Г. Дебора
52. Реальне і нереальне суспільство за Г. Дебором.
53. Проблема влади і демократії (Г. Дебор).
54. Риси філософської творчості Ж. Бодрійяра та формування його філософських поглядів.
55. Система речей та суспільство споживання в постмодерністській концепції Ж. Бодрійяра.
56. Гіперральність, реальність і симуляція за Ж. Бодрійяром.
57. Теорія символів і знаків, символічний обмін і смерть в творчості Ж. Бодрійяра.
58. Дух тероризму (Ж. Бодрійяр).
59. Психоаналітичні та постмарксистські ідеї С. Жижека, критика сучасної філософської традиції.
60. Реальність і символізація в творчості С. Жижека.

61. Проблема суб'єкта та сутність людини за С. Жижеком.
62. Теорія соціальності та соціальна дійсність (С. Жижек).
63. Політичні ідеї С. Жижека.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до положень «Про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет»» (п.5.2, 5.3), «Про порядок та методiku проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» затверджених наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. та «Про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ» за кредитно-модульною системою» затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 503/01-17 від 03.03.2015 р. (п.2.2.).

Перевірка рівня навчальних досягнень студентів з дисципліни «Постмодерні концепції людини і соціуму» здійснюється на основі результатів модульних та підсумкового (іспит) контролів.

Для оцінювання знань студентів будуть використані наступні групи методів контролю:

Методи усного контролю (відповідь студента на окреме питання теми у індивідуальній та фронтальній формах та на екзамену; бесіда під час роз'яснення проблемного питання; захист презентації або реферату чи есе).

Письмовий контроль (виконання тестових завдань та індивідуальної роботи; поточна контрольна робота, модульна контрольна робота).

Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання. Упродовж кожного семестру проводяться два модульні контролі, обов'язкові для всіх студентів. Модульний контроль (МК) № 1 включає навчальний матеріал змістового модуля 1 (теми 1-7) та змістового модуля 2 (теми 8-13).

Поточний контроль знань здійснюється за складовими: перевірка знань студента на практичних заняттях і контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінюються:

Формами та засобами контролю є:

- письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу, вирішення завдань, вправ тощо);
- тестування знань студентів із певного модуля лекційного курсу;
- усне опитування;
- виступ на семінарських заняттях (із рефератом, доповіддю, у дискусії тощо);
- написання есе;
- аналіз першоджерел (філософських текстів);
- захист індивідуального завдання;
- виконання домашнього завдання;
- модульний контроль;
- іспит.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 50 балів.

Модульне контрольне оцінювання (МКО) проводиться в письмовій формі, у термін визначений розкладом. Завдання для МКО включає два теоретичні питання (кожне оцінюється тах 15 балів) і 20 тестів (тах 20 балів). Максимальна кількість балів за МКО – 50.

Сумарна кількість балів модульного контролю визначається як середнє арифметичне балів за два модулі і складає максимум 100.

Підсумковий контроль (іспит) проводиться у відповідності до розкладу заліково-екзаменаційної сесії, в усній формі.

Підсумковий контроль проводиться за навчальним матеріалом, визначеним цією робочою навчальною програмою у повному обсязі.

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Першоджерела

1. Барт Р. Нулевая степень письма. *Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму*. М., 2000. С. 50-97.
2. Барт Р. Основы семиотики. *Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму*. М., 2000. С. 247-311.
3. Барт Р. От произведения к тексту. *Избранные работы: Семиотика: Поэтика*. М.: Прогресс, 1989. С. 413-423.
4. Барт Р. Смерть автора. *Избранные работы: Семиотика. Поэтика*. М., 1994. С. 384-391.
5. Батай Ж. Проклятая часть. М.: Ладомир, 2006.
6. Бланшо М. Неопишемое сообщество. М.: Московский философский фонд, 1998.
7. Бланшо М. От Кафки к Кафке. М.: Логос, 1998.
8. Бланшо М. Последний человек: сборник. СПб.: Азбука-Книжный клуб «Терра», 1997.
9. Бланшо М. Пространство литературы. М.: Логос, 2002.
10. Бодрийяр Ж. В тени молчаливого большинства, или конец социального. Екатеринбург: Издательство Уральского университета, 2000.
11. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть. М.: Добросвет, 2000.
12. Дебор Г. Общество спектакля. М.: Логос, 1999.
13. Дейк ван Т. Дискурс и власть: репрезентация доминирования в языке и коммуникации. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», URSS, 2013.
14. Дейк ван Т. Язык. Познание. Коммуникация. М.: ЛЕНАНД, 2015.
15. Делез Ж., Гваттари Ф. Анти-Эдип: Капитализм и шизофрения. Екатеринбург: У-Фактория, 2007.
16. Делез Ж. Логика смысла. М., 1995.
17. Делез Ж. Различие и повторение. СПб., 1998.
18. Делёз Ж., Гваттари Ф. Ризома. *Философия эпохи постмодерна: сб. переводов и рефератов*. Минск: Красико-принт, 1996. С. 6-31.
19. Делез Ж. Фуко. М.: Изд-во гуманитарной литературы, 1998.
20. Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? М., СПб.: Институт экспериментальной социологии, Алетейя, 1998.
21. Деррида Ж. Голос и феномен и другие работы по теории знака Гуссерля. СПб.: Алетейя, 1999.
22. Деррида Ж. О грамматологии. Ж. Деррида. М.: Ad Marginem, 2000.
23. Деррида Ж. Письмо и различие. СПб.: Академический проект, 2000.
24. Деррида Ж. Призраки Маркса. М.: Logos altera, 2006.
25. Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук. *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* Львів: Літопис, 1996. С. 457-477.
26. Жижек С. Возвышенный объект идеологии. М.: Художественный журнал, 1999.
27. Жижек С. Добро пожаловать в пустыню Реального. М., 2002.

28. Жижек С. То, что вы всегда хотели знать о Лакане (но боялись спросить у Хичкока). М., 2004.
29. Жижек С. Устройство разрыва. Параллаксное видение. М., 2008.
30. Кристева Ю. Душа и образ. *Философская мысль Франции XX века*. Томск: Водолей, 1998. С. 253-277.
31. Кристева Ю. Избранные труды: Разрушение поэтики. М., 2004.
32. Кристева Ю. Силы ужаса: эссе об отвращении. СПб.: Алетейя, 2003.
33. Лиотар Ж.-Ф. Ответ на вопрос: что такое постмодернизм? *Постмодерн в изложении для детей: Письма: 1982-1985*. М.: Рос. гос. гуманит. ун-т, 2008. С. 11-32.
34. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна. М.: Институт экспериментальной социологии; СПб.: Алетейя, 1998.
35. Фуко М. Археология знания. СПб.: ИЦ «Гуманитарная Академия», Университетская книга, 2004.
36. Фуко М. Порядок дискурса. Инаугурационная лекция в Коллеж де Франс, прочитанная 2 декабря 1970 года. *Воля к истине: по ту сторону власти, знания и сексуальности*. М.: Касталь, 1996. С. 47-96.
37. Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук. СПб.: А-сэд, 1994.
38. Хабермас Ю. Философский дискурс о модерне. М.: Издательство «Весь Мир», 2003.

Підручники, посібники, монографії

1. Андерсон П. Истоки постмодерна. М.: Изд. дом «Территория будущего», 2011.
2. Андрущенко Т.І. Постмодернізм як протиставлення. *Мультиверсум. Філософський альманах*: Зб. наук. пр. 2008. Вип. 67. С. 168-174.
3. Бауман З. Текучая современность. СПб.: Питер, 2008.
4. Башляр Г. Новый научный дух. Новый рационализм. М.: Прогресс, 1987. С. 28-159.
5. Бек У. Общество риска: На пути к другому модерну. М.: Прогресс-Традиция, 2000.
6. Бушмакина О.Н. Философия постмодернизма. Учебное пособие. Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2003.
7. Вандышев В.Н. К вопросу о философии постмодернизма. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2009. Вип. 37. С. 85-193.
8. Ваттимо Дж. Прозрачное общество. М.: Издательство «Логос», 2002.
9. Вельш В. Наш постмодерний модерн. К.: Альтерпрес, 2004.
10. Вен П. Фуко. Его мысль и личность. СПб.: Владимир Даль, 2013.
11. Вечтомов Е.М. Метафизика или постмодернизм? *Вестник Вятского государственного гуманитарного университета. Философия*. 2006. № 14. С. 14-23.
12. Волков В.Н. Постмодерн и его интерпретации. *Context and Reflection: Philosophy of the World and Human Being*. 2013. №№ 5-6. Р. 72-97.

13. Волков В.Н. Постмодерн: недоверие к метанарративам. *Культурное наследие России*. 2015. № 2. С. 3-11.
14. Гобозов И.А. Куда катится философия. От поиска истины к постмодернистскому трепу (Философский очерк). М.: Издатель Савин С.А., 2005.
15. Гревцева А.А. Парадигмы постмодернистского стиля мышления. *Вестник ТГУ. Гуманитарные науки*. 2008. Вып. 5. С. 374-379.
16. Грицанов А. А., Абушенко В.Л. Мишель Фуко. Минск: Книжный дом, 2008.
17. Губанов Н.И. Ниццета философии постмодернизма. *Философия и общество*. 2007. № 1. С. 54-68.
18. Гуменюк Т.К. Постмодернізм як транскультурний феномен. Естетичний аналіз: автореф. дис. д-ра філос. наук; спец.: 09.00.08. К., 2002. 38 с.
19. Данильчук О.М. Постмодернізм: характерні особливості та проблеми розвитку: Методичні вказівки. Миколаїв: НУК, 2008.
20. Дьяков А.В. Жан Бодрийяр: Стратегии «радикального мышления». СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 2008.
21. Дьяков А.В. Мишель Фуко и его время. СПб.: Алетейя, 2010.
22. Дьяков А.В. Мишель Фуко: о «смерти человека», о свободе и о «конце философии». *Вестник истории и философии КГУ. Философия*. 2008. № 2. С. 45-53.
23. Ерахтин А.В. Постмодернизм и классическая философия. *Вестник Ивановского государственного университета. Философия*. 2012. Вып. 2. С. 76-87.
24. Зыкова Г.Н. Постмодернистская культура и социальное познание. *Философия и общество*. 2001. № 4. С. 156-175.
25. Ильин И.П. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. М., 1998.
26. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996.
27. Кадикало А. Відносність як поняття у філософії та науці: історична панорама та сучасність. *Вісн. Нац. ун-ту «Львів. Політехніка»*. 2011. № 692. С. 85-90.
28. Канке В.А. Основные философские направления и концепции науки. Итоги XX столетия. М.: Логос, 2000.
29. Карпова С.Г. До проблеми влади в концепції М. Фуко. *Вісник Дніпропетровського університету: Серія «Історія і філософія науки і техніки»*. 2009. Вип.17. С. 24-30.
30. Кириллов П.Е. Дискурс М. Фуко как методология анализа современных социальных институтов и процессов: автореф. дис. канд. филос. наук : спец. 09.00.11. М., 2006. 18 с.
31. Кожемякин Е.А. Анализ дискурса как системы рассеивания в традиции французской философии второй половины XX века (М. Фуко,

М. Пеше). *Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Философия. Социология. Право.* 2008. Вып. 3. С. 5-17.

32. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития. М.: Республика, 1997.

33. Кондратенко Н. Категорійні параметри постмодерністського дискурсу як предмета дослідження текстолінгвістики. *Мовознавчий вісник: зб. наук. пр. на пошану проф. Катерини Городенської з нагоди 60-річчя.* Черкаси, 2009. Вип. 8. С. 340-346.

34. Коткин К.Я. М. Фуко о роли памяти и забвения в научном познании и управлении обществом. *Вестник ТГУ. Серия: Гуманитарные науки.* 2011. Вып. 12. С. 293-299.

35. Лук'янець В.С. Наука в інтер'єрі постмодерну. *Філософська думка.* 2005. № 1. С. 3-22.

36. Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури. Монографія. К., 2000.

37. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетейя, 2000.

38. Мещерякова Л.Ю., Мельшина Е.В. «Общество спектакля» Ги-Эрнеста Дебора: основные положения и теоретические предпосылки концепции. *Вестник РУДН. Социология.* 2012. №№ 6-7. С. 45-55.

39. Микешина Л.А. Философия познания. Проблемы эпистемологии гуманитарного знания. М., 2008.

40. Михайленко С.Б. Концепт спектакля: от эстетических практик легтризма к социально-философской концепции Ги Дебора. *Вестник Московского ун-та. Политические науки.* 2016. № 1. С. 70-86.

41. Мурейко Л.В., Бахтин М.В. Постмодерн: через разрушение «структуры» – к выявлению элементарных актов мышления. *Вестник МГОУ. Философские науки.* 2014. № 4. С. 51-64.

42. Муха О.Я. Критерии истинности и научности постмодернистского знания. *Вестник Православного Свято-Тихоновского гуманитарного университета. Серия 1: Богословие. Философия. Религиоведение.* 2012. № 39. С. 58-66.

43. Постмодернизм. Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Книжный дом, 2001.

44. Предельный Батай: Сб. статей. СПб.: СПбГУ, 2006.

45. Ратников В.С. Понятие постмодернистской ситуации и ее эпистемологические особенности. *Постмодерн: переоцінка цінностей.* Зб. наук. праць. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2001. С. 67-86.

46. Ратников В.С. Постмодернизм: истоки, становление, сущность. *Философия и общество.* 2002. № 4. С. 120-132.

47. Самарская Е. Жан Бодрийяр и его вселенная знаков. *Общество потребления. Его мифы и структуры.* М., 2006. С. 251-264.

48. Семашко И.М. «Модерн»/«постмодерн»: история контroversы в работах Юргена Хабермаса и Жана-Франсуа Лиотара. *Вестник ВолГУ. Серия 9.* 2010. Вып. 8. С. 56-64.

49. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, политика, культура. уч. пос. М., 1998.
50. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.
51. Теклюк А.І. Раціональність, наука і постмодернізм. *Постмодерн: переоцінка цінностей*. Зб. наук. праць. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2001. С. 288-303.
52. Тимофеева О. Введение в эротическую философию Жоржа Батая. М.: Новое литературное обозрение, 2009.
53. Фурс В. Н. Эпистемологические импликации постмодерного состояния (посильные размышления). *Топос*. 2000. № 1. С. 97-113.
54. Хлебникова О. В. Образ науки в постмодернизме. *Эпистемология и философия науки*. 2006. Т. VII, № 1. С. 97-109.
55. Хорган Дж. Конец науки: Взгляд на ограниченность знания на закате Века Науки. СПб.: Амфора, 2001.
56. Цехмістро І. Постмодернізм і реляційний холізм у сучасній філософії науки. *Сучасність*. 1998. № 9. С. 91-100.
57. Чулошнікова М.О. Феномен гри в контексті постмодерністської філософської парадигми. *Актуальні проблеми духовності: зб. наук. праць*. 2006. Вип. 7. С. 445-452
58. Шкіль Л.Л. Владні стосунки і дискурс сексуальності. *Грані*. 2013. № 9. С. 46-50.
59. Шутов А.Ю. Говорить о том, чего нет: тематизация «отсутствия Бога» во «внутреннем опыте» Батая. *Онтология негативности: Сборник научных работ*. М., 2015. С. 244-254.
60. Эко У. Заметки на полях «Имени розы». *Имя розы*. М., 1997. С. 635-640.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

<http://anthropology.ru>

<http://psylib.org.ua>

<https://platona.net>

<http://yanko.lib.ru>